

RECEȚIONAT

Agenția Națională pentru
Cercetare și Dezvoltare _____

” ” _____ 2025

AVIZAT

Secția AȘM _____

” ” _____ 2025

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL

(pentru etapa 2025)

privind implementarea proiectului din cadrul concursului
„Stimularea excelenței cercetărilor științifice 2025-2026”

Proiectul „Impactul reglementărilor privind siguranța alimentelor asupra
competitivității producătorilor locali din Republica Moldova”
(titlul proiectului)

Cifra proiectului 25.80012.5107.20SE

Prioritatea Strategică II „Agricultură durabilă, securitate alimentară”

Rector U.T.M. dr. hab. Viorel BOSTAN
(numele, prenumele) (semnătura)

Președintele
Consiliului științific UTM dr. hab. Vasile TRONCIU
(numele, prenumele) (semnătura)

Conducătorul proiectului dr. hab. Aurelia LITVIN
(numele, prenumele) (semnătura)

L.Ș.

Chișinău, 2025

CUPRINS:

1. Scopul etapei 2025 conform proiectului depus la concurs	3
2. Obiectivele etapei 2025	3
3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025	3
4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2025	3
5. Rezultatele obținute	4
6. Diseminarea rezultatelor la foruri științifice	8
7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului 2025	8
8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului 2025	8
9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului 2025	8
10. Dificultăți în realizarea proiectului: financiare, organizatorice, legate de resursele umane	9
11. Recomandări, propuneri	9
12. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2025 în limba română și în limba engleză (Anexa 1)	10
13. Lista lucrărilor științifice, publicate în anul 2025 (Anexa 2)	12
14. Executarea devizului de cheltuieli din contractul de finanțare pentru anul 2025 (Anexa 3).	13
15. Componența echipei conform contractului de finanțare pentru anul 2025 (Anexa 4).	14

1. Scopul etapei 2025 conform proiectului depus la concurs.

Evaluarea și îmbunătățirea cadrului de reglementare privind siguranța alimentară în Republica Moldova prin compararea cu standardele internaționale și analiza impactului acestora asupra producătorilor locali, în vederea alinierii la cerințele pieței Uniunii Europene.

2. Obiectivele etapei 2025.

- Evaluarea reglementărilor și standardelor privind siguranța alimentelor din Republica Moldova,
- Compararea reglementărilor din Republica Moldova cu standardele internaționale (UE, Codex Alimentarius),
- Investigarea percepțiilor și experiențelor producătorilor mici și mijlocii din republica Moldova, privind reglementările existente.
- Identificarea principalelor dificultăți și beneficii ale conformării la standardele de siguranță alimentară europene.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025 au fost divizate în șase activități și includ:

1. Analiza documentelor legislative relevante din Republica Moldova privind siguranța alimentelor, identificând actele normative aplicabile și actualizările recente.
2. Compararea reglementărilor naționale cu cele internaționale identificând diferențele semnificative și domeniile pentru a facilita comerțul și conformitatea cu cerințele pieței globale.
3. Identificarea diferențelor semnificative și a neconcordanțelor cu standardele internaționale.
4. Realizarea unui sondaj pentru a colecta opiniile și percepțiile producătorilor mici și mijlocii, privind impactul reglementărilor de siguranță alimentară asupra activității lor.
5. Realizarea de interviuri cu reprezentanți ai asociațiilor de producători și experți din domeniu pentru a înțelege mai bine cum reglementările afectează completivitatea și activitatea lor zilnică.
6. Studiarea impactului financiar al reglementărilor asupra costurilor de producție și investițiilor necesare pentru conformare, identificând beneficiile și provocările economice.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2025:

1. Analiza documentelor legislative relevante din Republica Moldova privind siguranța alimentelor, identificând actele normative aplicabile și actualizările recente.
2. Compararea reglementărilor naționale cu cele internaționale identificând diferențele semnificative și domeniile pentru a facilita comerțul și conformitatea cu cerințele pieței globale.
3. Identificarea diferențelor semnificative și a neconcordanțelor cu standardele internaționale.
4. Realizarea unui sondaj pentru a colecta opiniile și percepțiile producătorilor mici și mijlocii, privind impactul reglementărilor de siguranță alimentară asupra activității lor.

5. Realizarea de interviuri cu reprezentanți ai asociațiilor de producători și experți din domeniu pentru a înțelege mai bine cum reglementările afectează completivitatea și activitatea lor zilnică.

5. Rezultatele obținute

Prima etapă a lucrărilor a constat în analiza sistematică a legislației naționale privind siguranța alimentelor, cu scopul de a identifica actele normative aplicabile, gradul de actualizare a acestora și coerența lor internă. Echipa de proiect a examinat un număr semnificativ de documente legislative, precum și o serie de norme tehnice și ordine emise de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA). În detaliu a fost analizată Legislația privind carnea roșie, care include acte normative ce stabilesc cerințele sanitar-veterinare pentru producerea, procesarea, comercializarea și controlul oficial al cărnii provenite de la animale mari (bovine, porcine, ovine), cu accent pe igienă, trasabilitate și protecția sănătății publice. Legislația privind carnea roșie include:

1. Legea Nr. 221 din 19.10.2007 privind activitatea sanitar-veterinară,
2. Legea nr. 306/2018 privind siguranța alimentelor,
3. Legea nr. 279/2017 privind informarea consumatorului cu privire la produsele alimentare,
4. Legea nr. 50/2013 privind controalele oficiale,
5. Legea nr. 296/2017 privind cerințele generale de igienă a produselor alimentare,
6. Lege Nr. 279 din 15-12-2017 privind informarea consumatorului cu privire la produsele alimentare,
7. Hotărârea Guvernului Nr. 1280 din 26.12.2018 pentru aprobarea Metodologiei privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor aferent domeniilor de competență ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor,
8. Hotărârea Guvernului Nr.1191 din 23.12.2010 cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind limitele maxime admise de reziduuri ale produselor de uz fitosanitar din sau de pe produse alimentare și hrană de origine vegetală și animală pentru animale,
9. Hotărârea Guvernului Nr.1004 din 25.10.2010 cu privire la aprobarea Metodelor de prelevare a probelor pentru controlul oficial al reziduurilor de pesticide de pe și din plante și produse de origine vegetală și animal,
10. Hotărârea Guvernului Nr. 520 din 22.06.2010 cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind contaminanții din produsele alimentare,
11. Hotărârea Guvernului Nr. 435 din 28.05.2010 privind aprobarea Regulilor specific de igienă a produselor alimentare de origine animal,
12. Hotărârea Guvernului Nr. 1112 din 06.12.2010 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare de organizare a controlului specific oficial al produselor alimentare de origine animal,
13. Hotărârea Guvernului Nr. 298 din 27.04.2011 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind măsurile de supraveghere și control al unor substanțe și al reziduurilor acestora la animalele vii și la produsele lor, precum și al reziduurilor de medicamente de uz veterinar în produsele de origine animal
14. Hotărârea Guvernului Nr. 221 din 16.03.2009 cu privire la aprobarea Regulilor privind criteriile microbiologice pentru produsele alimentare
15. Hotărârea de Guvern Nr. 385 din 25.06.2009 cu privire la unele măsuri pentru organizarea și efectuarea certificării sanitar-veterinare
16. HG nr. 208/2013 – Prelevarea probelor pentru micotoxine

17. HG nr. 782/2010 – Prelevarea probelor de la animale vii și produse de origine animal
18. HG nr. 1406/2008 – Etichetarea cărnii de bovine
19. HG nr. 696/2010 – Reglementarea tehnică „Carne – materie primă”,
20. HG nr. 1086/2017 – Controlul Trichinella în carne,
21. HG nr. 404/2016 – Controlul encefalopatiei spongiforme,
22. HG nr. 624/2020 – Cerințe de calitate pentru preparate și produse din carne,
23. ORDIN nr. 57/2023 – Certificare sanitar-veterinară,
24. HG nr. 1408/2008 – Aprobarea unor norme sanitar-veterinare.

Rezultatul acestei activități a fost elaborarea unei baze de date legislative de documente relevante, ordonate pe domenii tematice – control sanitar, trasabilitate, etichetare, igienă, certificare și import/export. Analiza a evidențiat faptul că o parte semnificativă a cadrului legislativ național este deja aliniată la reglementările Uniunii Europene, în special în domeniul igienei alimentare și al trasabilității produselor de origine animală. Tabelul 1.

Tabelul 1. Analiză comparativă a legislației Republicii Moldova și cea Europeană în domeniul siguranței alimentelor

Aspectul legislativ	Republica Moldova	Uniunea Europeană
Cadrul legislativ de bază	Legea nr. 306/2018 privind siguranța alimentelor	Regulamentul (CE) nr. 178/2002 – „de la fermă la furculiță”
Trasabilitatea produselor	Reglementată, dar implementarea este în curs de consolidare	Obligatorie, cu sisteme informatice integrate și control riguros
Etichetarea alimentelor	Transpunere parțială a Regulamentului (UE) nr. 1169/2011	Etichetare completă, clară, cu informații nutriționale și de origine
Controale oficiale	Legea nr. 50/2013 și proiecte recente de armonizare	Regulamentul (UE) nr. 2017/625 privind controalele oficiale și normele delegate
Utilizarea pesticidelor/aditivi	Reglementată, dar cu necesitate de aliniere la dozele și metodele UE	Reglementări stricte privind limitele admise și monitorizarea continuă
Certificarea laboratoarelor	În proces de acreditare și modernizare	Doar laboratoare acreditate pot efectua teste oficiale
Instituții responsabile	ANSA, Ministerul Agriculturii, Ministerul Sănătății	EFSA, autoritățile naționale competente din fiecare stat membru

Totuși, s-au identificat și domenii unde cadrul normativ rămâne fragmentat sau depășit, în special în privința procedurilor de audit intern al operatorilor alimentari și a sancțiunilor pentru neconformități.

Următoarea activitate a vizat compararea reglementărilor moldovenești cu standardele internaționale, în special cu cele din Uniunea Europeană și Codex Alimentarius. Procesul a fost structurat în jurul a cinci domenii-cheie: controlul calității alimentelor, trasabilitatea, reziduurile chimice, etichetarea produselor și cerințele privind igiena proceselor tehnologice.

Pentru fiecare domeniu, echipa de proiect a realizat o matrice comparativă în care reglementările naționale au fost raportate la Directivele și Regulamentele UE, precum și la standardele internaționale FAO/OMS. Analiza a relevat că, în medie, aproximativ 72% dintre prevederile naționale sunt aliniate cu cerințele internaționale, însă persistă diferențe semnificative în privința terminologiei utilizate, a procedurilor de certificare și a nivelului de sancționare a abaterilor. Un exemplu concret îl reprezintă reglementările privind aditivii alimentari, unde legislația moldovenească folosește o listă limitată, diferită de cea adoptată la nivelul UE. De asemenea, standardele de etichetare nu impun obligativitatea indicării originii tuturor

ingredientelor, ceea ce poate afecta transparența pentru consumatori și accesul produselor autohtone pe piețele externe.

Pe baza comparației efectuate, s-a realizat o analiză aprofundată a diferențelor semnificative între reglementările moldovenești și cele internaționale. Procesul a implicat o evaluare calitativă a neconcordanțelor, clasificându-le în trei categorii: tehnice, conceptuale și de implementare.

- Neconcordanțele tehnice privesc lipsa unor standarde clare pentru limitele maxime admise de reziduuri chimice și pentru metodele de testare de laborator.
- Cele conceptuale derivă din interpretări diferite privind definirea termenilor „aliment sigur” și „produs conform”.
- În ceea ce privește aspectele de implementare, s-au constatat diferențe între autoritățile responsabile de control, lipsa unei platforme unice de raportare a neconformităților și dificultăți de coordonare interinstituțională.

Aceste constatări au fost documentate și se referă la actualizarea mecanismelor de control și consolidarea cooperării între instituțiile de reglementare. De asemenea sa menționat necesitatea implementării bunelor practici europene precum:

1. Sistemul „De la fermă la furculiță” (Farm to Fork) – UE:

- Integrarea tuturor etapelor lanțului alimentar: producție, procesare, distribuție, consum.
- Control riguros al igienei, trasabilității și utilizării substanțelor chimice.
- Promovarea sustenabilității și a alimentației sănătoase.

2. Etichetare transparentă și informativă:

- Etichete clare privind originea, compoziția, alergeni, valoare nutrițională.
- Implementarea codurilor QR pentru acces rapid la informații suplimentare.

3. Certificarea laboratoarelor și personalului:

- Acreditarea exclusivă a laboratoarelor care respectă standardele ISO.
- Formare continuă pentru inspectorii sanitari și specialiștii în controlul calității.

4. Monitorizarea reziduurilor și contaminanților:

- Sisteme informatice centralizate pentru urmărirea reziduurilor în produse alimentare.
- Evaluarea riscurilor prin instituții independente precum BfR (Germania).

Implementarea acestor bune practici și reforme nu doar că va apropia Republica Moldova de standardele europene, ci va contribui la protejarea sănătății publice, la consolidarea competitivității sectorului agroalimentar și la facilitarea accesului produselor moldovenești pe piața unică europeană. Armonizarea legislației naționale cu normele Uniunii Europene în domeniul siguranței alimentelor constituie o investiție strategică în sănătatea populației, în performanța economică și în consolidarea încrederii instituționale. Prin urmare, siguranța alimentară trebuie tratată nu doar ca un aspect tehnic al guvernății publice, ci ca o prioritate strategică națională, cu efecte directe asupra sănătății populației, competitivității economice și încrederii cetățenilor în instituțiile statului.

Pentru a evalua impactul concret al reglementărilor asupra mediului economic, echipa de proiect a realizat un sondaj. Sondajul a fost conceput pentru a evalua modul în care reglementările privind siguranța alimentelor influențează competitivitatea producătorilor locali de carne din Republica Moldova. Scopul principal al cercetării a fost de a identifica percepțiile, dificultățile generate de conformarea la cerințele legale și standardele internaționale de siguranță alimentară.

Obiectivele specifice au inclus:

- Analiza nivelului de cunoaștere și aplicare a reglementărilor de siguranță alimentară;
- Identificarea principalelor provocări întâmpinate în procesul de conformare;

- Estimarea impactului asupra competitivității pe piața internă și externă;
- Formularea de recomandări pentru politici de sprijin adaptate nevoilor producătorilor locali.

Populația-țintă a sondajului a inclus producătorii locali de carne (bovine, porcine și avicole) din Republica Moldova, activi în domeniul procesării și comercializării produselor de origine animală. Eșantionul a fost constituit printr-o selecție stratificată, pentru a asigura reprezentativitatea în funcție de regiune (Nord, Centru, Sud), mărimea întreprinderii (mică, mijlocie) și tipul de produs procesat. Dimensiunea eșantionului final a fost de 50 de întreprinderi. În plus, 15 interviuri calitative au fost realizate cu reprezentanți ai asociațiilor de producători, experți în siguranță alimentară și funcționari din cadrul ANSA. (Tabelul 2.)

Tabelul 2. Lista participanților la sondaj

1. ICS „Pukoven”SRL	18. SRL „Navelina”	34. GȚ "Cîrhan Mihail "
2. G.Ț Găina Oleg	19. SRL „Carneval”	35. SRL „I&V MEAT”
3. Î.I. „Secieru Aliona”	20. SRL „Flor Nuc”	36. FPC „Confort”
4. SC „Agroseminvest”SRL	21. SRL „Regional-Meat”	37. SRL „Nerutem Grup”
5. ÎI „Petru Balan”	22. ÎI „Covalenco Tatiana”	38. SRL „Orhcojdoi”
6. SRL „Coltan-TTD”	23. GȚ „Rusu Vlad”	39. GȚ „Burlescu Semion”
7. GȚ „Mircea Anatol Evgraf”	24. SRL „Romandas Alexandru”	40. SRL „Lozidin”
8. ÎCS „Funny Pig”	25. SRL „Luid Masiv”	41. SRL „TehnoifAgro”
9. GȚ „Șendrea Elena Mihail”	26. GȚ „Niculcea Dmitrii”	42. GȚ „Codreanu Vasile”
10. GȚ „Tîrziu Andrei Leonid”	27. GȚ „Scorpion”	43. SRL „Ghilencom”
11. GȚ „Cucoș Tudor Mina”	28. IPC Bucovăț	44. ÎI „Bivol Vladimir”
12. GȚ „Ciobanu Petru Gheorge”	29. GȚ "Balaban Alexei "	45. SRL „Lucpig Trade”
13. GȚ „Condrea Ivan Victor”	30. GȚ "Lupu Viorel Constantin”	46. "ÎI „Gemenii-Sîrbu”
14. SRL „Porco Bello”	31. GȚ "Stanilescu Grigori Ion”	47. "SRL „Inatol-Agro”
15. G.Ț. „Anghel Petru”	32. GȚ "Nicolaev Nadejda	48. "GȚ „Lupu Svetlana”
16. CAP „Ciobalaccia”	Gheorghe "	49. "SRL „BMO Grup”
17. GȚ „Mărineac Gheorghe”	33. GȚ "Lupașcu Petru "	50. "SRL „Agroemax”

Datele au fost colectate în perioada noiembrie 2025, prin vizite directe, e-mail și interviuri telefonice. Analiza statistică a fost realizată utilizând programul Excel. Răspunsurile calitative au fost analizate prin codificare tematică, identificând principalele teme: dificultăți administrative, costuri de certificare, lipsa percepției asupra beneficiilor pe termen lung.

Rezultatele sondajului arată că 67% dintre respondenți consideră reglementările de siguranță alimentară necesare, însă peste 50% le percep ca fiind excesiv de complexe sau greu de aplicat. Principalele provocări semnalate au fost costurile ridicate pentru certificare, lipsa de consultanță tehnică și frecvența modificărilor legislative. În același timp, majoritatea dintre respondenți (aproximativ 90%) au raportat beneficii tangibile, precum accesul mai facil la piețele externe și îmbunătățirea imaginii produselor proprii.

Datele colectate au permis calcularea unui *indice de satisfacție generală de 3,4 din 5*, ceea ce indică o percepție moderat favorabilă asupra cadrului normativ actual. Analiza calitativă a răspunsurilor deschise a adus informații valoroase privind nevoia de simplificare administrativă și introducerea unor ghiduri de aplicare mai clare.

Pentru completarea datelor cantitative, s-au desfășurat 15 de interviuri semi-structurate cu reprezentanți ai asociațiilor de producători, consultanți în domeniul siguranței alimentare și experți economici. Aceste interviuri au oferit o perspectivă mai amplă asupra modului în care reglementările influențează competitivitatea și procesele operaționale ale întreprinderilor.

Experții au subliniat importanța menținerii unui cadru legislativ armonizat cu UE, dar au avertizat asupra nevoii de *adaptare la realitățile economice locale*. Mulți producători mici se

confruntă cu dificultăți în accesarea informațiilor tehnice sau în finanțarea investițiilor necesare conformării. Totodată, s-a remarcat o lipsă de coerență între cerințele impuse de autoritățile de control și capacitățile reale ale întreprinderilor de a le implementa.

Concluziile extrase din aceste interviuri vor fi integrate într-un raport calitativ, care descrie impactul reglementărilor asupra competitivității, dar și asupra percepției generale a producătorilor față de politicile de siguranță alimentară.

6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații și în formă de prezentări la foruri științifice.

1. LITVIN, A., CAISIN, L., RAILEAN, A., IONESCU, A., Strengthening food security by developing association and cooperation in agriculture and optimizing the value chain in the Republic of Moldova. International Scientific-Practical Conference Economic Growth in the Face of Global Challenges Strategies for Sustainable Growth, Demographic Resilience, and Social Equity, XIXth edition, October 9-10, 2025
2. LITVIN, A., Quality management systems as a tool for sustainable development in moldovan fruit growing. The 7th Economic International Conference „Competitiveness and sustainable development”. 6-7 November 2025
3. CAISIN, L., LITVIN, A., RAILEAN, A., IONESCU, A., III. International Biological & Life Sciences Congress 16-19 November 2025, Megasaray Westbeach Hotel, Antalya, Turkey
4. CAISIN, L., LITVIN, A., RAILEAN, A., IONESCU, A., Food safety and local competitiveness: challenges and opportunities for producers in Moldova. *Agricultural Sciences (AS)*.- acceptată spre publicare

7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului.

- *Impactul științific* - Prin analiza sistematică a legislației, compararea cu standardele Uniunii Europene, precum și prin evaluarea efectelor asupra producătorilor locali, proiectul a consolidat baza de cunoștințe privind armonizarea reglementărilor alimentare în contextul integrării economice europene.
- 1 Teză de master a dnei Railean Ana este în pregătire.
- *Impactul social* - creșterea gradului de conștientizare privind importanța siguranței alimentare și în îmbunătățirea dialogului între autorități și sectorul privat. Sondajele și interviurile realizate cu producători, experți și reprezentanți ai asociațiilor de profil au facilitat o înțelegere reciprocă mai profundă a provocărilor legate de aplicarea reglementărilor și a barierelor administrative existente.

8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului:

- ICS "Pukoven" SRL ,
- SRL "Regional Meat",
- AIPA – Agenția de Intervenții și Plăți în Agricultură.

9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului:

- Colaborare cu Asociația producătorilor de carne de porc din România.

10. Dificultățile în realizarea proiectului de natură financiară, organizatorică, legate de resursele umane etc.

- Dificultăți în realizarea sondajului.

11. Recomandări, propuneri.

- Se recomandă implementarea unui program național de formare și consiliere tehnică destinat producătorilor mici și mijlocii din domeniul cărnii, concentrat pe aplicarea corectă a standardelor de igienă, trasabilitate și etichetare. Programul ar putea fi realizat în parteneriat cu ANSA, UTM și asociațiile profesionale.
- Se propune instituirea unui mecanism financiar dedicat întreprinderilor din sectorul agroalimentar, care să acopere parțial costurile aferente certificărilor, auditului de calitate și investițiilor în infrastructura de siguranță alimentară. Fondul ar putea fi gestionat de MAIA, în cooperare cu parteneri internaționali.

Etapă de analiză și cercetare desfășurată în a.2025 a permis obținerea unei imagini complexe și detaliate a cadrului normativ privind siguranța alimentelor în Republica Moldova și a efectelor acestuia asupra producătorilor locali. Rezultatele arată că, deși baza legislativă este solidă și în mare parte compatibilă cu standardele internaționale, persistă diferențe tehnice și instituționale care îngreunează conformarea și limitează competitivitatea. Sondajele și interviurile au evidențiat o nevoie acută de simplificare a proceselor, de comunicare mai eficientă între autorități și mediul privat, precum și de sprijin economic pentru întreprinderile mici și mijlocii.

În ansamblu, etapa 2025 a consolidat baza pentru următoarea etapă.

Conducătorul de proiect Aurelia LITVIN / (numele, prenumele, semnătura)

Data

L.S.

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2025

Cifra proiectului **25.80012.5107.20SE**

Denumirea Proiectului Impactul reglementărilor privind siguranța alimentelor asupra competitivității producătorilor locali din Republica Moldova

Etapa 2025 a proiectului a avut ca scop principal evaluarea și îmbunătățirea cadrului de reglementare privind siguranța alimentară în Republica Moldova, prin raportarea la standardele internaționale și prin analiza impactului acestor reglementări asupra producătorilor locali. Activitatea a vizat alinierea treptată a legislației naționale la cerințele pieței unice europene și consolidarea competitivității sectorului agroalimentar, cu accent pe producătorii locali de carne, în special din sectorul porcine. Pentru atingerea acestui scop, obiectivele etapei au inclus: (1) evaluarea reglementărilor și standardelor privind siguranța alimentelor din Republica Moldova; (2) compararea cadrului normativ național cu standardele Uniunii Europene și Codex Alimentarius; (3) investigarea percepțiilor și experiențelor producătorilor mici și mijlocii privind aplicarea acestor reglementări; și (4) identificarea principalelor dificultăți și beneficii economice generate de procesul de conformare.

Activitățile realizate au fost structurate pe mai multe direcții. În prima etapă, echipa de cercetare a efectuat o analiză amplă a documentelor legislative relevante, identificând actele normative aplicabile și gradul lor de actualizare. Au fost examinate peste 20 de legi și hotărâri de guvern, printre care Legea nr. 306/2018 privind siguranța alimentelor, Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară, Legea nr. 279/2017 privind informarea consumatorului și Legea nr. 50/2013 privind controalele oficiale. Analiza a inclus, de asemenea, reglementările secundare privind igiena produselor alimentare, controlul reziduurilor, certificarea sanitar-veterinară și etichetarea cărnii. Constatările au arătat că o parte semnificativă a cadrului normativ național este deja armonizată cu reglementările europene, în special în domeniile igienei alimentare și trasabilității produselor de origine animală. Totuși, s-au identificat lacune în ceea ce privește auditul intern al operatorilor alimentari, procedurile de certificare și sancționarea neconformităților.

Pentru a evalua impactul real al reglementărilor asupra mediului economic, s-a desfășurat o cercetare sociologică bazată pe un sondaj adresat producătorilor locali de carne (bovine, porcine și avicole). Eșantionul, compus din 50 de întreprinderi reprezentative pentru toate regiunile țării, a inclus atât ferme mici și mijlocii, cât și procesatori. Sondajul a urmărit patru obiective: analiza gradului de cunoaștere și aplicare a reglementărilor, identificarea dificultăților de conformare, evaluarea impactului asupra competitivității și formularea de recomandări de politici publice. Colectarea datelor s-a realizat în perioada noiembrie 2025, prin vizite directe, chestionare online și interviuri telefonice. Rezultatele sondajului arată că 67% dintre respondenți consideră reglementările privind siguranța alimentară necesare pentru protejarea consumatorilor și creșterea calității produselor, însă peste jumătate le percep ca fiind excesiv de complexe sau greu de aplicat. Printre principalele dificultăți identificate se numără costurile ridicate ale certificării, lipsa asistenței tehnice specializate, birocrăția asociată controalelor și frecvența modificărilor legislative. Totuși, 90% dintre participanți au raportat beneficii concrete, precum îmbunătățirea imaginii produselor, creșterea încrederii consumatorilor și accesul la piețele externe.

În concluzie, etapa 2025 a proiectului a demonstrat că Republica Moldova a realizat progrese semnificative în armonizarea cadrului normativ privind siguranța alimentară cu standardele europene, însă persistă provocări legate de implementare, coordonare interinstituțională și sustenabilitatea financiară a conformării. Rezultatele cercetării vor servi drept bază pentru elaborarea unui plan strategic de ajustare legislativă și pentru formularea unor politici publice care să susțină competitivitatea producătorilor locali, asigurând totodată protecția sănătății publice și consolidarea credibilității instituționale.

The main objective of the 2025 phase of the project was to assess and improve the regulatory framework for food safety in the Republic of Moldova, by reporting on international standards and by analyzing the impact of these regulations on local producers. The activity aimed at gradually aligning national legislation with the requirements of the European single market and strengthening the competitiveness of the agri-food sector, with a focus on local meat producers, especially in the pork sector. To achieve this goal, the objectives of the phase included: (1) assessing food safety regulations and standards in the Republic of Moldova; (2) comparing the national regulatory framework with the European Union and Codex Alimentarius standards; (3) investigating the perceptions and experiences of small and medium-sized producers regarding the application of these regulations; and (4) identifying the main difficulties and economic benefits generated by the compliance process. The activities carried out were structured in several directions. In the first phase, the research team conducted an extensive analysis of relevant legislative documents, identifying the applicable regulatory acts and their degree of updating. Over 20 laws and government decisions were examined, including Law No. 306/2018 on food safety, Law No. 221/2007 on sanitary-veterinary activity, Law No. 279/2017 on consumer information and Law No. 50/2013 on official controls. The analysis also included secondary regulations on food hygiene, residue control, sanitary-veterinary certification and meat labelling. The findings showed that a significant part of the national regulatory framework is already harmonised with European regulations, in particular in the areas of food hygiene and traceability of products of animal origin. However, gaps were identified in terms of internal auditing of food operators, certification procedures and sanctioning of non-compliance. To assess the real impact of regulations on the economic environment, a sociological research was conducted based on a survey addressed to local meat producers (cattle, pigs and poultry). The sample, composed of 50 enterprises representative of all regions of the country, included both small and medium-sized farms and processors. The survey pursued four objectives: analyzing the level of knowledge and application of regulations, identifying compliance difficulties, assessing the impact on competitiveness and formulating public policy recommendations. Data collection was carried out during November 2025, through direct visits, online questionnaires and telephone interviews. The survey results show that 67% of respondents consider food safety regulations necessary to protect consumers and increase product quality, but over half perceive them as excessively complex or difficult to apply. Among the main difficulties identified are the high costs of certification, the lack of specialized technical assistance, the bureaucracy associated with controls and the frequency of legislative changes. However, 90% of participants reported tangible benefits, such as improved product image, increased consumer confidence and access to foreign markets. In conclusion, the 2025 stage of the project demonstrated that the Republic of Moldova has made significant progress in harmonizing the regulatory framework on food safety with European standards, but challenges remain related to implementation, inter-institutional coordination and financial sustainability of compliance. The research results will serve as a basis for developing a strategic plan for legislative adjustment and for formulating public policies that support the competitiveness of local producers, while ensuring the protection of public health and strengthening institutional credibility.

Conducătorul de proiect Aurelia LITVIN/ (numele, prenumele, semnătura)

Data: 22.12.2025

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul 2025 în cadrul proiectului**

**Impactul reglementărilor privind siguranța alimentelor asupra competitivității
producătorilor locali din Republica Moldova**

4. Articole în reviste științifice

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS (cu indicarea factorului de impact IF)

1. CAISIN, L., LITVIN, A., RAILEAN, A., IONESCU, A., *Food safety and local competitiveness: challenges and opportunities for producers in Moldova*. Agricultural Sciences (AS).- acceptată spre publicare.

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

2. LITVIN, A., CAISIN, L., RAILEAN, A., IONESCU, A., *Strengthening food security by developing association and cooperation in agriculture and optimizing the value chain in the Republic of Moldova*. Conferința Internațională Științifico-Practică Creșterea Economică în Fața Provocărilor Globale Strategii pentru Creștere Durabilă, Reziliență Demografică și Echitate Socială, ediția a XIX-a, 9-10 octombrie 2025, INCE, Moldova.

3. LITVIN, A., *Quality management systems as a tool for sustainable development in moldovan fruit growing*. The 7th Economic International Conference „Competitiveness and sustainable development”. 6-7 November 2025, FIEB, UTM.

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

4. CAISIN, L., LITVIN, A., RAILEAN, A., IONESCU, A., *Food safety and local competitiveness*. III. International Biological & Life Sciences Congress 16-19 November 2025, Antalya, Turkey

**Executarea devizului de cheltuieli,
conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2025**

Cifrul proiectului 25.80012.5107.20SE

Cheltuieli, lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Deplasări de serviciu în interiorul țării	222710			
Deplasări de serviciu peste hotare	222720	24 565,0	+288,71	24 853,71
Servicii medicale	222810			
Servicii de editare	222910			
Servicii de protocol	222920			
Servicii de cercetări științifice contractate <i>(salarizarea membrilor echipei - 80%)</i>	222930	238 600,0	+0,80	238 600,80
Servicii neatribuite altor aliniate <i>(publicarea articolelor științifice / servicii laborator)</i>	222999	18 955,0	-4 364,27	14 590,73
Servicii neatribuite altor aliniate <i>(salarizarea personalului din afara instituției)</i>	222999			
Servicii neatribuite altor aliniate <i>(salarizarea personalului administrativ - 5%)</i>	222999	14 880,0		14 880,0
Alte cheltuieli în bază de contracte cu persoane fizice	281600			
Cheltuieli curente neatribuite la alte categorii <i>(taxele de participare la forumuri și evenimente științifice)</i>	281900	3 000,0	+4 074,76	7 074,76
Procurarea mașinilor și utilajelor	314110			
Procurarea activelor nemateriale	317110			
Procurarea combustibilului, carburanților și lubrifianților	331110			
Procurarea produselor alimentare	333110			
Procurarea materialelor pentru scopuri didactice, științifice și alte scopuri	335110			
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizite de birou	336110			
Procurarea altor materiale	339110			
TOTAL		300 000,0		300 000,0

Notă: În tabel se prezintă doar categoriile de cheltuieli din contract ce sunt în execuție și modificările aprobate (după caz)

Rector U.T.M.

(semnătura)

dr. hab. Viorel BOSTAN

(numele, prenumele)

Contabil (economist)

(semnătura)

Victoria IOVU

(numele, prenumele)

Conducătorul de proiect

(semnătura)

dr. hab. Aurelia LITVIN

(numele, prenumele)

Componența echipei conform contractului de finanțare 2025

Cifrul proiectului 25.80012.5107.20SE

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului) pentru 2025						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă sau nr. de ore conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Litvin Aurelia	1970	dr.hab.	25.2	01.08.2025	31.12.2025
2.	Caisîn Larisa	1954	dr.hab.	25.2	01.08.2025	31.12.2025
3.	Răileanu Ana	1993	f-grad	25.2	01.08.2025	31.12.2025
4.	Ionescu Aliona	1980	f-grad	24.0	01.08.2025	31.12.2025

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2025					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă sau nr. de ore conform contractului	Data angajării
1.					
2.					
3.					

Rector U.T.M.

 (semnătura)

dr. hab. Viorel BOSTAN

(numele, prenumele)

Contabil (economist)

 (semnătura)

Victoria IOVU

(numele, prenumele)

Conducătorul de proiect

 (semnătura)

dr. hab. Aurelia LITVIN

(numele, prenumele)

EXTRAS
din Procesul Verbal
al ședinței Consiliului Științific UTM
din 02 decembrie 2025

Prezenți: 14 membri ai Consiliului științific al UTM – Vasile Tronciu, *Prorector pentru cercetare, prof. univ., dr. hab.*; Bostan Ion, *Academician AȘM, prof. univ., dr. hab.*; Bostan Viorel, *Rector UTM, prof. univ., dr. hab.*; Siminiuc Rodica, *Directoare a ȘD UTM, conf. univ, dr.*; Sturza Rodica, *Membbru cor. AȘM, prof. univ., dr. hab.*; Ghendov-Moșanu Aliona, *conf. univ., dr. hab.*; Caisîn Larisa, *prof. univ., dr. hab.*; Cepoi Liliana, *Director, Institutul de Microbiologie și Biotehnologie al UTM, conf.univ., dr.*; Gheorghită Maria, *prof. univ., dr.*; Monaico Eduard; *dr., conf. cercet.*; Țurcanu Dinu, *dr., conf. univ.*; Țirșu Mihai; *Director Institutul de Energetică UTM, conf. univ., dr.*; Popovici Mihail, *conf. univ., dr.*; Muntean Viorel, *Doctorand UTM*

S-A DISCUTAT: audierea rezultatelor științifice obținute pe parcursul anului 2025 al proiectului din cadrul Concursului de proiecte „Stimularea excelenței cercetărilor științifice” pentru anii 2025-2026: **25.80012.5107.20SE „Impactul reglementărilor privind siguranța alimentelor asupra competitivității producătorilor locali din Republica Moldova”**, Conducător de proiect: *dr. hab. Aurelia LITVIN.*

S-A DECIS: aprobarea rezultatelor științifice obținute pe parcursul anului 2025 al proiectului din cadrul Concursului de proiecte „Stimularea excelenței cercetărilor științifice” pentru anii 2025-2026: **25.80012.5107.20SE „Impactul reglementărilor privind siguranța alimentelor asupra competitivității producătorilor locali din Republica Moldova”**, Conducător de proiect: *dr. hab. Aurelia LITVIN.*

Președinte al CȘ UTM,
Vasile TRONCIU, dr. hab., prof. univ.

Secretar al CȘ UTM,
Liliana CEPOI, dr. hab.